

The Three Chums and Po Inthapalit B.E. 2550

พล นิกร กิมหงวน

กับป.อินทรปาไลต์ ในปี พ.ศ. 2550

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

(1)

คงไม่มีใครสรุป ป. อินทรปาไลต์ ได้สั้นและกินใจได้เท่าเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มหาวี
รัตน โกสินทร์ (2531) ที่ว่า

“คนที่ทำคำว่า “เขย” ให้ “เขย” ได้

คนที่ให้เสียงหัวเราะบริสุทธิ์

คนที่มองโลกเป็นเห็นสมมุติ

คนที่สร้าง “ห้องสมุด” ในใจคน”

(2)

ครับ ผมก็คงเหมือนกับใครๆหลายคน ที่กลายเป็นนักอ่าน เป็นคนรักหนังสือ ก็เพราะ “ได้อ่าน”
และคิด ป. อินทรปาไลต์ดองแอมในวัย “ทีนเอจ” ผมเกิดและ โตที่บ้านโป่ง (ราชบุรี) ระหว่าง พ.ศ.
2484 ถึง 2497 (1941-1954) เป็นเวลา 13 ปี ผมเกิดปีเดียวกับที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย (ที่เพิ่งเปลี่ยนชื่อ
จาก “สยาม” มาได้ 2 ปี) บ้านผมอยู่ที่ถนนทรงพล ตรงข้ามกับที่ว่าการอำเภอ และก็ไม่ไกลจาก
แม่น้ำแม่กลองนัก ผมว่ายน้ำเป็นทีนั้น เกือบจมน้ำตายทีนั้น (ตรงท่า “กิมจูหลี”) ผมเรียนหนังสือที่
โรงเรียนนาวิวุฒิและสารสิทธิ์ฯ จนอายุได้ 13 ปี ในปีสุดท้ายที่ผมอยู่ที่นั่นเมื่อ พ.ศ. 2497 (1954) เกิด
ไฟไหม้ใหญ่ ตลาดบ้านโป่งวอดวายหมด รวมทั้งบ้านของผม เชื่อหรือไม่ว่าหนังสือของ ป. อินทร
ปาไลต์ ที่ผมซื้อไว้หลายร้อยเล่มใส่ไว้ 2 ลังขอมๆนั้น รอดไฟไหม้มาได้หมด

ปก “เสื่อใบ บุกเขาวราช” วาดโดยจิตรกรเหม เวชกร

พิมพ์โดยพดุงศึกษา พ.ศ. 2492 ราคา 1 บาท

ที่ถนนสายกลาง บ้านโป่ง ไม่ไกลจากที่ว่าการเทศบาลเมืองบ้านโป่ง (เก่า) เท่าไรนัก มีร้านของอาเจ๊ขายหนังสืออ่านเล่น นวนิยาย ประโลมโลก แต่พ่อกับแม่ผมอนุญาตและให้เงินไปซื้อหนังสือได้เกือบทุกวัน และที่นั่นแหละที่ผมมีหนังสือเล่มละ 1 บาทบ้าง 2 บาทบ้าง พิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2492 (1949) บางเล่มเรื่อง “เสื่อใบ” นั้น หน้าปกเป็นฝีมือของเหม เวชกร ผมมีชุดของ “เสื่อคำ” (2492/2497-1949/1954) ของ “หน้ากากดำ” (2495/1952) “ลูกดาวโจร” (2495/1952) “ทาร์ซานน้อย” (2497/1954) “ปีเตอร์แพนเป็ยก” (2497/1954) และแน่นอนที่สุด คือ มี “พล นิกร กิมหงวน” (ซึ่งต้องบอกว่าส่วนใหญ่ มิใช่ครบชุด แต่รวมแล้วผมมีหนังสือของ ป. อินทรปาลิตเกือบ 500 เล่มได้ และผมก็ยังคิดไม่ตกว่าจะยกหนังสือนี้ให้กับห้องสมุดที่ไหนดี)

(3)

ผมคิดว่าผมหยุดอ่าน ป. อินทรปาลิตไปเมื่อผมเข้ากรุงเทพฯ เพื่อมา “ชุบตัว” อยู่สวนกุหลาบฯ และธรรมศาสตร์ ผมมี “อวสานต์เสื่อใบ” กับ “อวสานต์เสื่อคำ” ที่พิมพ์ พ.ศ. 2498 (1955) ปีแรกที่เข้ากรุงเทพฯ แต่คงเป็นปีสุดท้ายที่ผมอ่าน ป. อินทรปาลิต ผมเปลี่ยนไปอ่าน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช,รงค์ วงษ์สวรรค์ อ่าน “สยามรัฐ” อ่าน “ชาวกรุง” แทนจนกลายเป็น “นักเรียนนอก” เมื่อ พ.ศ. 2508 (1965 ผมเกือบไม่เคยอ่านงานของฝ่ายซ้าย หรือ “ฝ่ายก้าวหน้า” อย่าง “ศรีบูรพา” หรือ “เสนีย์ เสาวพงศ์” เลยจนกระทั่งไปอยู่ต่างประเทศ)

ผมเกือบจะลืม ป. อินทรปาลิตไป โชคดีที่แม่ผมเก็บลัง 2 ลังที่เต็มไปด้วย “อัญมณี ป. อินทรปาลิต” นั้นไว้ที่บ้านโป่ง ครั้นพ่อผมตายไปเมื่อปี 2510 แม่ก็อพยพจากบ้านโป่ง กลับบ้านเดิมของแม่ที่ปากน้ำ (สมุทรปราการ) แม่หอบลังทั้งสองนั้นไปรอผมกลับมารับคืนเมื่อปี 2516 (ก่อน 14 ตุลา 1973 ไม่กี่เดือน)

(4)

ผมอาจจะลืม ป. อินทรปาลิตไปได้สนิท หากไม่ได้ถูกสะกิดโดยหนังสือของ ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร (*วิวัฒนาการสังคมไทยกับทัศนียาชุด พล นิกร กิมหงวน* 1-2 พิมพ์ พ.ศ. 2544-45) หรือนักประวัติศาสตร์อย่าง ดร. แกรมสุข นูมนนธ์ (ที่เชื่อว่าเธออ่านหนังสือชุดสามเกลอออก ตั้งแต่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียน) หรือ “แฟนพันธุ์แท้” อย่างจรัญ หอมเทียนทอง ที่เอาหนังสือ “ไปสู่นาคคด” อันเป็นเล่มท้ายๆของงานเขียนในบั้นปลายชีวิตของ ป. อินทรปาลิต มา “บังคับ” ให้ผมอ่าน และก็ทำให้ผมตระหนักว่า ป.อินทรปาลิต ไม่เพียงแต่สร้าง “ห้องสมุด” ไว้ในใจผมเท่านั้น แต่ ป. ได้กลายเป็น

หน้าต่างอันกว้างใหญ่ที่ทำให้ผม (และอีกหลายๆคน) ได้เห็นโลกกว้าง ได้ทำให้เรา “ฝัน” ทำให้เรา “อยากบิน” และ “บิน” (แม้จะบินอย่าง “อนุรักษ์นิยมเก่าๆใหม่ๆ” ก็ตาม)

และที่สำคัญในแง่ของวิชาการ ในแง่ที่งานอาชีพของผมคือ “งานประวัติศาสตร์” นั้น งานของ ป. อินทรปาลิต ไม่ว่าจะเขียนชุด “เสื่อๆ” ไม่ว่าจะเขียนชุด “สาม/สี่เกลอ” และไม่ว่าจะเป็นชุด “ร่วมสมัย” ใดๆอย่าง “ทาร์ซาน หรือ ปีเตอร์แพน” ก็คือภาพสะท้อนของสังคมไทย ของทางเดินของประวัติศาสตร์สังคมไทย (ในระดับของคนเมือง คนกรุง) อย่างเชื่อมโยง

(5)

ปรีชา อินทรปาลิต เกิดเมื่อ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2453 (1910) คือปีสุดท้ายของรัชกาลที่ 5 และสิ้นชีวิตไปเมื่อ 25 กันยายน พ.ศ. 2511 (1968) ในรัชกาลปัจจุบัน และตรงกับปีที่รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ร่างกันยาวที่สุด 10 ปีของ “คณะปฏิวัติสฤษดิ์/ถนอม/ประภาส” ออกมา พร้อมกับนักศึกษาหนุ่มวิทยากร เชียงกูล เขียนบทกวี “ฉันทะเยาว์ ฉันทะเวลา ฉันทะสิ่ง ฉันทะจึงมาหาความหมาย”

ผมไม่แน่ใจว่าระหว่าง จอมพล ป.พิบูลสงคราม อดีตนายกรัฐมนตรียังอยู่ในตำแหน่งรวมกันแล้ว 15 ปี ยาวนานที่สุด กับนักประพันธ์ใหญ่ ป.อินทรปาลิต ใครเริ่มต้นใช้อักษรย่อ ป. ก่อนกัน

ป. อินทรปาลิตมีบิดาเป็นนายพันโท เป็นคนกรุงเทพฯ ดังนั้นเขาจึงกลายเป็นักเรียนนายร้อย (ทหารบก) รุ่นเดียวกับจอมพลถนอม กิตติขจร (แต่หลังจอมพลสฤษดิ์ รัชชระวัชต์) ถ้า ป.อินทรปาลิต “รักดี” แบบนักเรียนนายร้อยทั่วไป เขาคงจะจบเป็นนายร้อยพร้อมเพื่อนร่วมรุ่นในปี พ.ศ. 2473 (1930) ก่อนการปฏิวัติ 24 มิถุนายน 2475 และคงถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ของชาติว่าได้ร่วมทำ “การปฏิวัติ รัฐประหาร ปฏิรูป กบฏ ยึดอำนาจ ทำลายและสร้างรัฐธรรมนูญ” ร่วมกับ “คณะ” ต่างๆ และนานา (อาทิ คณะราษฎร คณะรัฐประหาร คณะปฏิวัติ คณะฯฯฯ) ในช่วง 75 ปีที่ผ่านมา

แต่การที่เขาหนีเรียน เกเร ดิฉผู้หญิง ก็ทำให้เส้นทางเดินของชีวิตวัยหนุ่ม (แม้ว่าจะจบมัธยม 8 จากโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ก็ตาม) ได้เป็นคนขับแท็กซี่ ขับเรือยนต์ขึ้นล่องกรุงเทพฯและนครสวรรค์ (บ้านเดิมของ “ลุงเชย”) เป็นนักละคร เป็นนักพากษ์หนัง และท้ายที่สุดก็กลายเป็นักประพันธ์ ด้วยงานเขียนเรื่องแรกคือ “นักเรียนนายร้อย”

กล่าวกันว่า “เมื่อปีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 (1932) นั้น เขาอายุย่าง 23 ปี และได้เริ่มเขียนหนังสือ ที่เรียกกันว่า หนังสือสิบดวงศ มาได้ 2 ปี ส่วน “พล นิกร กิม หงวน” นั้นมาเริ่ม

ตอนแรกเมื่อ 2481/82 และเขียนเรื่อยมาจนถึงปี 2510 ก่อนที่จะถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ในปี 2511 (1968) รวมอายุได้ 58 ปี”

ในโลกของนักเขียน ป.อินทรมานิตนับได้ว่าเขียนได้เกือบจะทุกรส ทั้งเรื่องรัก โศก เรื่องบู๊ และเรื่องตลก แต่ก็น่าเชื่อว่าปัจจุบันเขาจะถูกจดจำในฐานะของบทประพันธ์ชุด “พล นิกร กิมหงวน” เสียมากกว่า

(6)

ผมเชื่อว่าคุณสมบัติพิเศษของ ป.อินทรมานิต ที่ทำให้ท่านได้รับความนิยมอย่างสูง ก็คือความ “ร่วมสมัย” หรือที่ภาษาอังกฤษว่า “contemporary” นั่นเอง ป.อินทรมานิตใช้ประสบการณ์และเรื่องราวที่แวดล้อมท่านที่กำลังเกิดอยู่ต่อหน้าต่อตาของท่านและ “เรา” มาเป็นบริบทของเรื่อง และดังนั้นในชุดแรกๆช่วงทศวรรษ 2480 (1930-1940) ในขณะที่ “คณะราษฎร” กำลังเรืองอำนาจ ในขณะที่ลัทธิทหารและลัทธิ “ผู้นำ” หรือ “ระบอบพิบูลสงคราม” กำลังก่อตัวอยู่นั้น เราก็จะเห็นหัตถ์นิยายอย่างเช่น “รัฐนิยม” “เทียวรัฐธรรมนูญ 83” ตลอดจนยุคสมัยของไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างเช่น “พลร่ม ศ.ศ. 2484”

ปกหนังสือ “พล นิกร กิมหงวน เซอร์ล็อกโฮล์มส์ ตะวันออก”

พจนานุกรม พ.ศ. 2482

ถ้าจะว่าไป ป.อินทราปาลิต ก็มากับและเติบโตกับ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ที่นับตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ 4 และที่ 5 เป็นต้นมา ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ของโลกตะวันตก (ฝรั่ง) และลัทธิ อาณานิคม ที่นักสังเกตการณ์สังคมบางคนกล่าวว่ามีพร้อมกันทั้ง อักษร S และ อักษร D คือสิ่งที่ เรียกว่า Science หรือวิทยาศาสตร์ กับสิ่งที่เรียกว่า Democracy หรือประชาธิปไตย และก็ดูเหมือน ไม่มีใครเลยที่จะปฏิเสธ Science หรือวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าของเครื่องจักรกลอันเป็นผลพวง ของการปฏิวัติอุตสาหกรรม แต่สำหรับ Democracy หรือประชาธิปไตยนั้น เป็นเรื่องที่ต้อง “แบ่งรับ แบ่งสู้” “อ้อๆ อึ้งๆ” จะ “รับ” ก็ไม่ได้ จะ “ไม่รับ” ก็ไม่ได้

(7)

ดังนั้น “คำกราบบังคมทูลให้ปฏิรูปการปกครอง ร.ศ. 103” ของบรรดาเจ้านายและขุนนาง จึงถูก รัชกาลที่ 5 ทรงปฏิเสธ

ดังนั้น “การก่อการ ร.ศ. 130” ของนายทหารหนุ่มจึงกลายเป็น “กบฏ” แทนที่จะเป็น “ปฏิวัติ” ใน สมัยรัชกาลที่ 6

และดังนั้น “24 มิถุนายน 2475” จึงกลายเป็นทั้ง “การปฏิวัติ” และ “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง”

และดังนั้น “คณะราษฎร” จึงกลายเป็นรัฐไปเป็น “คณะรัฐประหาร” (2490) ที่อยู่ยงคงกระพันใน รูปแบบของ “อำมาตยาเสนาธิปไตย” มาจนถึงทุกวันนี้

ทั้งหลายทั้งปวงเป็น “ภูมิหลัง” ให้ ป.อินทราปาลิตเขียนเรื่องของ “เสื่อๆ” ทั้งหลาย ที่เป็น “ผู้ร้าย/ผู้ดี” จนกระทั่งถึงยุคสมัยของ “คณะปฏิวัติ” ของ 3 จอมพล (สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประภาส) ผู้ร่วมรุ่นกับ ป. อินทราปาลิต ที่ทำให้ “สามเกลอ” ไปปราบคอมมิวนิสต์ช่วยอเมริกัน ไปต่อต้านนโยบายเป็นกลาง ของ “สีหนุ” ถึงขนาดที่ ป.อินทราปาลิตฝันไปว่า

“กำลังรบของไทยทั้ง 3 กองทัพเข้มแข็งที่สุด

เมื่อปี พ.ศ. 2547 เรากับเขมรเกิดปะทะกันตามพรมแดน

กองทัพไทยทั้ง 3 ทပ်ได้บุกเข้ายึดครองประเทศกัมพูชาทันที

และยึดได้ภายใน 2 วันเท่านั้น

แต่แล้วสหประชาชาติก็ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้เราถอนทหารกลับมา”

ครับ ป.อินทราปาลิต ฝันได้ปี พ.ศ. ที่ใกล้เคียงมาก คือ 2546 แทนที่จะเป็น 2547 แต่ก็คงฝันไม่ถึงว่า จะมีเหตุการณ์ “จริง” ของการเผาสถานทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ เมื่อ 29 มกราคม พ.ศ. 2546 (2003)

โดยที่ฝ่ายรัฐบาลไทย (ของคุณทักษิณ) ทำอะไรแทบไม่ได้ ยกเว้นส่งเครื่องบินกองทัพอากาศไปชน คนไทยออกจากกัมพูชาอย่างฉุนกระหุก

น่าเชื่อว่าบรรยากาศอัน “เครียด” ของการหาทางออกไม่ได้ของตัวอักษร D หรือประชาธิปไตยของ สังคมไทยนี้แหละ ที่ทำให้การขายและการซื้อ “หัวเราะ” กับ “สามเกลอ” กลายเป็นปัจจัยหลักใน ความสำเร็จของ ป.อินทรมานิต คงไม่ไกลจากความเป็นจริงนักที่ยุคสมัยโน้น “เมื่อเครียด ก็อ่านพล นิกร กิมหงวน”

แล้วยุคนี้เล่า ยุคที่เราที่ยังหาทางออกให้กับ “ประชาธิปไตย” หรือ D ของไทย ในขณะที่เรามี รัฐธรรมนูญ 2550 ฉบับที่ 18 (ที่ถูกตั้งชื่อเล่นอย่างเสียดหยามว่า “รัศมีระบอบ ฉบับหัวคูน”) นั้นเรา ชาวสยามประเทศไทย อ่าน ฟัง ดูอะไรกันอยู่

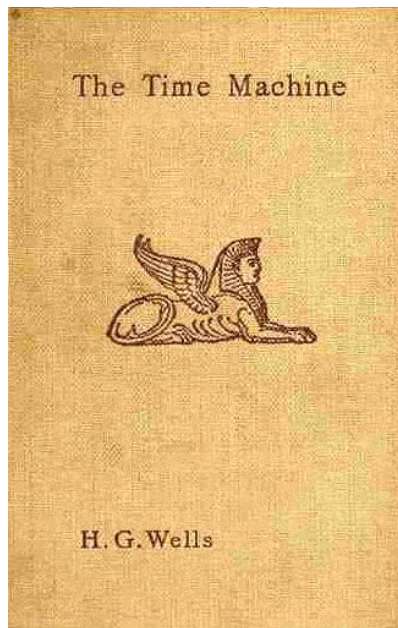
(8)

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ผลงานของ ป.อินทรมานิต เป็นภาพสะท้อนของสังคมไทยที่ต้องเผชิญ กับ S และ D และที่สำคัญคือเมื่อถึงยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในช่วงของทศวรรษ 2490 จนถึง 2511 (1968) อันเป็นปีที่ ป.อินทรมานิตถึงแก่กรรมนั้น สังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมชาวกอง ตกอยู่ใต้อิทธิพลทั้งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของอเมริกัน (ที่เข้ามาแทนที่ อังกฤษ) และที่แสนจะชัดเจนอย่างยิ่ง คือ บรรดาภาพยนตร์จากฮอลลีวูดที่หลั่งไหลเข้ามานั่นเอง

และนี่ก็ทำให้เราเข้าใจได้ว่าหลายสิ่งหลายอย่างในชุด “เสือๆ” รวมทั้งภาพหน้าปกหรือ ภาพประกอบ เกือบจะเรียกได้ว่าเดินทางโดยตรงจาก “ฮอลลีวูด” มายังบรรดาโรงภาพยนตร์ที่มีชื่อนำหน้าว่า “เฉลิมฯฯฯ” ทั้งหมดนั่นเอง Westerns หรือ “คาวบอย” สร้างความบันเทิงใจให้ ป. อินทรมานิตอย่างไร้จบ

เมื่อทาร์ซานที่นำแสดงโดยจอห์นนี่ ไวเยสมุนเลอร์มา “โห่ ฮี้ โห่โห่” ป.อินทรมานิต ก็ได้วัตถุดิบ ใหม่แปลงเป็นชุด “ทาร์ซานน้อย” เมื่อ “ปีเตอร์แพน” ของวอลท์ ดิสนีย์มาถึง โรงหนังแถววังบูรพา ป.อินทรมานิตก็สร้าง “ปีเตอร์แพนเป็ยก” ขึ้นมา และไม่น่าสงสัยเลยว่าเมื่อ The Time Machine ของ วอร์เนอร์ (1960/2503) ที่นำดาราดังในยุคนี้อย่าง Rod Taylor และ Yvette Mimieux ตกเข้ามาถึง กรุงเทพฯ ป.อินทรมานิต ก็ดัดแปลงมันให้กลายเป็น “ไปสู่นาคค” ในปี 2510 (1967)

(9)

ปก *The Time Machine* ของ H.G. Wells

ฉบับพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 1895 หรือ พ.ศ. 2438

ก่อน ป.อินทรปาลิตเกิดถึง 15 ปี

นิยายวิทยาศาสตร์เรื่องนี้ ถูกสร้างเป็นภาพยนตร์ 2 ครั้ง

ครั้งแรกปี 2503 (1960) ที่กลายเป็นเรื่อง “ร่วมสมัย” สร้างความบันเทิงใจ

ให้ ป.อินทรปาลิตเขียน “ไปสู่อนาคต”

ในขณะที่ H.G. Wells นักเขียนอังกฤษ ผู้มีความคิดโน้มเอียงไปในทางสังคมนิยม สร้าง *The Time Machine* เมื่อปี ค.ศ. 1895 หรือ พ.ศ. 2438 ก่อน ป.อินทรปาลิตเกิดถึง 15 ปี Wells ให้พระเอกของเรื่องเดินทางไปคนเดียว สู่อวกาศไกลไปถึง ค.ศ. 802,701 (หรือ พ.ศ. 803,244) ไปพบโลกคอมมิวนิสต์สังคมนิยมแบบ “ปฐมภูมิ” แต่ ป.อินทรปาลิต ในฐานะผลผลิตของยุคสมัยแห่ง “อำมาตยาสนาธิปไตย” และบรรยากาศแห่ง “ยุคสมัยอเมริกัน” และ “สงครามเย็น” ก็ให้ “สามเกลอ/สี่สหาย” และผู้ร่วมเดินทางโดยสารไปกับ “เครื่องมือวิเศษ” รวม 8 นายไปไกลจากเวลาที่ท่านเขียนคือ พ.ศ. 2510 เพียง 40 ปีเท่านั้นเอง คือถึง พ.ศ. 2550

โปรดสังเกตว่า ป.อินทรปาลิต ใช้คำว่า “เครื่องมือวิเศษ” แทนคำว่า Time Machine ไม่ทราบว่าเป็นความแตกต่างระหว่างนักเขียนทั้งสองหรือไม่ ในขณะที่ H.G. Wells เขียนนวนิยายของท่านในฐานะของ “นวนิยายวิทยาศาสตร์” หรือ science fiction นวนิยายของ ป.อินทรปาลิต กลับมีส่วนผสมของไสยศาสตร์ หรือสิ่ง “วิเศษ” เข้าไปด้วย และนี่ก็แสนจะตรงกับ “ปรากฏการณ์” พ.ศ. 2550 ที่เราเห็นทั้ง “จตุคามรามเทพ” และ “สนธิ/สนธิ”

ป.อินทรปาลิต พาเราข้ามกาลเวลา 40 ปีจาก พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2550 สิ่งที่น่าสนใจก็คือ “ผู้เดินทางข้ามกาลเวลา” ของเราที่ประกอบด้วย พล นิกร กิมหงวน ดร.ดิเรก เจ้าคุณปัจจุบันนี้ เจ้าแก้ว นพกับสมนึก (เป็นชายทั้งสิ้น ไม่มีสตรีเลยแม้แต่นางเดียว) เขาเหล่านั้นได้ “เห็นอะไร” เล่า และที่สำคัญไปกว่านั้น คือ “ไม่เห็นอะไร” เล่า

สิ่งที่ “คณะเดินทาง” ของเราได้พบเห็นคือความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ตึกราม ถนนของกรุงเทพฯ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาและความเป็นไทย ชื่อ “กรุงเทพฯ” หายไป กลายเป็น “บางกอก” แต่ “ไทยแลนด์” ยังอยู่ ยังไม่ถูกเปลี่ยนกลับเป็น “ไซแอม” ไทยแลนด์ พ.ศ. 2550 ของ ป.อินทรปาลิต เศรษฐกิจดีเยี่ยม เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอเมริกา กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ส่งสินค้าหนักๆ ไปเมืองจีน มีสิทธิเสรีภาพ มีรัฐบาลพลเรือน และที่สำคัญคือมี “ความรักสามัคคี”

สิ่งที่ “คณะเดินทาง” ของเราไม่เห็น คือ ไม่เห็นการเฉลิมฉลองอันยิ่งใหญ่ในปี พ.ศ. 2550 ไม่เห็นผู้คนใส่เสื้อสีเหลือง หรือสีเปลี่ยนแปลงไปตามสีของวันในสัปดาห์ ไม่เห็นปรากฏการณ์สนธิ/สนธิ ไม่เห็นการต่อสู้ ชัดแจ้ง ช่วงชิงทางการเมืองกับความแตกแยกแตกต่างทางสังคม ไม่ได้รับรู้ถึงโรคร้ายไข้เจ็บทางเศรษฐกิจนับแต่ “ต้มยำกุ้ง”

“โลกในอนาคต” พ.ศ. 2550 ของ ป.อินทรปาลิต ช่างเป็นโลกแห่งความฝันเสียนี้กระไร

ศ.ดิเรก ผู้ประดิษฐ์ “เครื่องมือวิเศษ” กล่าวก่อนการออกเดินทางว่า

“ออไร่ รับรองว่าพวกเราจะได้พบเห็นอนาคตแน่ๆ ครับ ...

ผมจะพาพวกเราไปดูกรุงเทพฯ ...

เห็นความเจริญรุ่งเรืองของกรุงเทพฯ และสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้น ...

ศ.ดิเรกกับคณะของเขาได้เดินทางมาถึงอนาคตจริงๆ

ทุกคนพบตัวเองยืนอยู่กลางสามหน้าบ้าน “พัชราภรณ์”

“ที่ถนนสุขุมวิทหน้าบ้าน ...

มีรถยนต์แล่นผ่านไปมาอย่างน่าเวียนหัว

รถทุกคันใช้ความเร็วสูงมาก ...

ในห้องฟ้ามีรถยนต์เหาะหลายคัน บินผ่านหน้าบ้าน ...

แล้วทุกคนก็แลเห็นรถไฟขนาดใหญ่วิ่งอยู่บนถนนสุขุมวิท

คล้ายกับรถรางมี 2 คันพุ่งวิ่งไปตามรางสูงจากถนนประมาณ 10 เมตร

ใช้ความเร็วไม่ต่ำกว่า 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง”

ครับ ต้องบอกว่า ป.อินทรมานิต จินตนาการได้แสนจะสมจริง นี่คือ “รถไฟฟ้า” สุดรักของชาวกรุง
ที่โยหยาและเรียกรื้อให้เพิ่มสาย จนกลายเป็นประเด็นของการหาเสียงเลือกตั้งแล้วเลือกตั้งอีก
ในช่วงทศวรรษ 2540 จนกระทั่งการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550 ในยุคการเมือง “ล้มทักษิณและ
จัดตั้ง “กรม. จิงแก่”

(11)

“ขณะเดินทาง” ของ ป.อินทรมานิต ได้พบได้เห็นอะไรอีกเล่า
“มองออกไปนอกบ้าน ...
เป็นอาคารสูงใหญ่อย่างน้อยที่สุดก็ 20 ชั้นจนถึง 80 ชั้น
ส่วนยอดของมันเสียดเข้าไปในกลุ่มเมฆอันหนาทึบ ...
ผู้คนริมถนนสุขุมวิทเดินสับสนไปมา
ผู้ชายแต่งชุดสากลและผู้หญิงสวมเสื้อกระโปรงวันพีช
มองดูชาวกรุงเทพฯ ไม่ผิดอะไรกับชาวยุโรปอเมริกา”

ครับ โลกอนาคตของ ป.อินทรมานิต คุณจะมี “ฝรั่ง” เป็นแม่แบบอย่างแม่นยำ ทั้งดีกรรม ทั้งผู้คน
และ
“สัญลักษณ์ของนครบางกอกแห่งไทยแลนด์
หอระฟ้าสร้างเสร็จมาสิบปีแล้ว สูงถึง 2,700 ฟุต
มีลิฟท์หลายห้อง รับส่งประชาชนขึ้นไปบนหอ
บนนั้นกว้างขวางมาก ...
มีภัตตาคาร ร้านอาหารและห้องโชว์สินค้า
หอไอเฟลในปารีสหรือหอโทรทัศน์ในญี่ปุ่น
สู้หอรระฟ้าของไทยไม่ได้หรอก..
นาฬิกาเรือนใหญ่ที่หอนั้นจะติ๊กงานทุก 15 นาที”
และยิ่งไปกว่านั้น คือ
“พลเมืองในบางกอกมีตั้ง 15 ล้าน นอกสามะโนคร้วอีกไม่ต่ำกว่าห้าหกล้าน”

(12)

ที่
“ตลาดพระ โขนงซึ่งเมื่อ พ.ศ. 2510 เป็นตลาดเล็กๆ
แต่ขณะนี้ คือ 2550 กลายเป็นซูเปอร์มาร์เก็ต

คืออาคารใหญ่โตมโหฬาร มีป้ายขนาดยักษ์เป็นภาษาอังกฤษอยู่เหนืออาคารนั้น
สะพานข้ามคลองพระโขนงหายไปแล้ว
กลายเป็นถนนกว้างใหญ่
คลองถูกถมเป็นถนนคอนกรีต
พล นิกร กิมหงวน และ ศ. ดิเรกใจหายวาบเมื่อเห็นโรงแรม “สี่สหาย”
กลายเป็น “มหาวิทยาลัยพระโขนง”
มีอาคาร 20 ชั้น”

ครับ นี่ก็ไม่น่าเชื่อว่า ป.อินทพรปาลิต จินตนาการอนาคตว่าสมบัติของ “สี่สหาย” อย่างโรงแรมจะ
กลายเป็นหนึ่งใน “มหาวิทยาลัย” เอกชนที่ผลุดขึ้นมาเหมือนดอกเห็ดในยุค “โลกาภิวัตน์” 2550
ของเรา

ป.อินทพรปาลิตขยายความต่อไปอีกว่า
“บางกอกมีมหาวิทยาลัยราว 200 แห่ง ...
โรงเรียนประถมและมัธยมไม่ต่ำกว่าห้าพันแห่ง
ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน ..
เครื่องเขียนและแบบเรียนตลอดจนเสื้อผ้าทาง โรงเรียนจ่ายให้ฟรี”

ครับ ก็ไม่น่าเชื่อว่า “ประชานิยม” ของทุกๆพรรคการเมืองในปี พ.ศ. 2550 นั้น ป.อินทพรปาลิต
มองเห็นไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 น่าเสียดาย ที่ไม่มีใครคิดออกจนกระทั่งต้องมี นรม. หน้าเหลี่ยม (!)

(13)

ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ที่ ป.อินทพรปาลิต ฝันไว้อย่างแม่นยำว่าเราจะได้พบได้เห็น ก็คือเรื่อง
ของ “ภาษาไทย” และ “ความเป็นไทย”

ณ ที่เก่าแต่เวลาใหม่หน้าบ้าน “พัชรารักษ์” พ.ศ. 2550 สี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิมฯ นพ สมนึก และ
เจ้าแก้ว เห็นคนสวนชายหนุ่มผู้หนึ่ง ซึ่งหน้าตาเหมือนกับเจ้าแก้วราวถอดแบบออกมา
คนสวนหนุ่มถาม “คณะเดินทาง” ของเราเป็นภาษาอังกฤษ
(ครับ ขอเน้นคำว่าภาษาอังกฤษ) ว่า “ท่านมาหาใคร”

“เจ้าแก้วชักหมั่นไส้ก็พูด โพล่งขึ้น
ลำบากนักก็พูดไทยเถอะ

“ประธานโทษ คุณพูดภาษาอะไรครับ” เขากลาม... เป็นภาษาอังกฤษ
เจ้าแห้วชกย่ะ..

“แกเป็นคนไทย ใช่ไหม

คนสวนขมวดคิ้วย่น ...

“ท่านพูดอังกฤษได้ไหม

... พลก้นเจ้าแห้วออกห่าง .. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง

“แกพูดภาษาไทยไม่ได้หรือนี่

“ภาษาไทยหรือครับ

ไทยแลนด์เล็กใช้ภาษาไทยตั้งแต่ผมเป็นเด็กสอนเดิน

ผมเป็นคนไทยก็จริง

แต่ผมไม่รู้ภาษาไทย ...

ครับ เขาเลิกพูดเลิกใช้ภาษาไทยมา 23 ปีแล้ว

เท่าที่ผมทราบ รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกภาษาไทย

ทั้งภาษาพูดและอักษรวิธีเมื่อ พ.ศ. 2527

เป็นปีที่พ่อผมตายครับ ผมถึงจำได้”

ครับ ในโลกอนาคตของ ป.อินทราปาลิตนั้น รัฐบาลไทยได้ยกเลิกการใช้ภาษาไทยไปแล้ว ตั้งแต่ปี 2527 (1984) ถ้าเราจะลองเทียบดู ก็คือเมื่อรัตนโกสินทร์ครบร้อย 202 ปีนั่นเอง ป.อินทราปาลิต คงนึกไม่ถึงว่า นับตั้งแต่ปี 2525 (1982) เมื่อเราฉลอง “200 ปีรัตนโกสินทร์” กันนั้น มีการเฉลิมฉลองกันใหญ่โต ทั้งการสดุดี การจุดดอกไม้ไฟ การเห่เรือพระราชพิธี ฯลฯ อันเป็นต้นแบบและรูปแบบของการเฉลิมฉลองที่ตามกันมาอย่าง “อย่างต่อเนื่อง” จนกระทั่งทุกวันนี้ (2550)

(14)

ภาษาไทยได้สูญหายไป อะไรหลายอย่างก็ไม่หลงเหลือ และเมื่อ “คณะเดินทาง” ของเรานั่ง “บางกอกแท็กซี่” ชมเมือง ก็ต้องประหลาดใจว่าคนขับรถแท็กซี่นั้นจบปริญญาตรีวิศวกรรมไฟฟ้า แล้วยังชื่อ “วีระ สมิท” และก็มีเพื่อนร่วมอาชีพชื่อ “สบสมัย มงต์โกเมอร์” สารถิคนนี้จบโทสถาปัตยกรรม

วีระ สมิท เล่าให้ “คณะเดินทาง” ของเราฟังว่า

“ชาวบางกอกทุกคน

เขาต้องมีชื่อฝรั่งต่อท้ายของตนครับ

เป็นต้นว่า อุดม โรบินสัน

ชัชวาล ครอบฟอร์ด

พูดอย่างง่ายๆ เราได้ปรับปรุงตัวเราตลอดจนจารีตประเพณี

ให้เหมือนชาวอเมริกันมหามิตร”

ครับ ฟังแล้วอดนึกถึงคาราขวัญใจคุณนี่อย่างธงชัย แมคอินไตย์, ทาทา ยัง, ปาล์มมี่, สเตฟาน, ลิเดีย อาร์แอนบี (ของอดีต นรม.) กับ มารีโอดี เมาริโอ ของ “รักแห่งสยาม” รวมทั้ง “น้องเมย์ น้องแอน ...”

(15)

บางกอกหรือกรุงเทพฯ ของ ป.อินทรมหาปาลิต ในปี พ.ศ. 2550 เจริญรุดหน้าสุดขีด คนขับแท็กซี่ระดับปริญญาเล่าให้ “คณะเดินทาง” ของเราฟังว่า

“ในระยะสิบปีมานี้ เศรษฐกิจของชาติไทยเราดีขึ้นมาก ...

บ่อน้ำมันในอ่าวไทย มีรายได้ปีหนึ่งตั้งห้าหมื่นล้าน

สูบขึ้นมาเท่าไรก็ไม่หมด

ส่งไปขายทั่วโลก

โรงงานอุตสาหกรรมหนักของเรา ที่ซานเมืองก็มีมากมาย

สร้างรถยนต์ รถถัง และเครื่องบิน ตลอดจนอาวุธต่างๆ เช่น ปืนใหญ่ ปืนเล็ก ปืนกล

นี่คือตลาดเงิน .. พวกเศรษฐีมาชุมนุมกันที่นี่ตลอดวัน

ขายหุ้นซื้อหุ้นวุ่นวายไปหมด ...”

และ “เงินบาทของเราหนึ่งบาท เท่ากับหนึ่งดอลลาร์อเมริกา”

หรือ “หนึ่งบาทยี่สิบห้าสตางค์ เท่ากับหนึ่งปอนด์”

10 ปีดังกล่าวข้างต้น ก็คือปี พ.ศ. 2540 ป.อินทรมหาปาลิตคงนึกไม่ถึงว่า ปีนั้นไทยแลนด์ของท่านจะเกิด

“โรคต้มยำกุ้ง” เศรษฐกิจพังพินาศ เงินบาทตกหัวทิ่ม จาก 27 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ กลายเป็นเกือบ 50

บาท เศรษฐกิจกลายเป็นยาจก ธนาคารล้มละลาย นรม. ชาวลิตต้องลาออก แล้วเราก็เปลี่ยนรัฐบาลแล้ว

เปลี่ยนอีก ได้คุณชวนมาเป็นนายกฯ เมื่อไปไม่รอด เราก็ได้คุณทักษิณตามมาอยู่ 5 ปีจนเกิด

รัฐประหาร 19 กันยา 2549

(16)

ป.อินทรมหาปาลิตเติบโตและเขียนหนังสือหากินอยู่ในยุคอันยาวนานของ “ทหาร” ที่ใช้เวลาว่าง

รัฐธรรมนูญอยู่ถึง 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2501 (1958) จนถึง พ.ศ. 2511 (1968) อันเป็นปีที่ท่านถึงแก่

กรรม ดังนั้น ป.อินทราปาลิต ก็คงเหมือนๆคนไทยทั่วไปไม่น้อย ที่อยากเห็นบ้านเมืองเจริญเป็น
“ประชาธิปไตย” ดังนั้นเมื่อ “คณะเดินทาง” ของเรา ไปถึงบางกอกในปี พ.ศ. 2550 จึงได้รับการบอก
เล่าจากคนขับ
แท็กซี่ว่า

“รัฐบาลชุดนี้ มีนายกรัฐมนตรีเป็นพลเรือน
ชื่อ นายอิสระ สจ๊วต
เรามีสภาผู้แทนราษฎรและสภาสูง
รัฐมนตรีของเราเป็นพลเรือนทั้งนั้น
แม้กระทั่งรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม”

ครับ ป.อินทราปาลิต ก็คงเหมือนเราๆท่านๆ ที่นึกไม่ออกว่าจะมี และทำไมต้องมี “รัฐประหาร 19
กันยา 2549” หรือทำไมต้องมี “คมช.” กับ “กรม.ชิงแก่”

คนขับแท็กซี่ ยังเล่าต่อไปอีกว่า
“รัฐบาลชุดนี้ได้บริหารประเทศชาติของเราอย่างเข้มแข็ง
ไม่มีการคอร์รัปชันอย่างเด็ดขาด
ข้าราชการทุกคนมีเงินเดือนพอเลี้ยงตัวและครอบครัวให้ได้รับความสุข
ต่างทำงานเพื่อประเทศชาติจริงๆ
เศรษฐกิจของชาติไทยดีมาก ...
ไทยแลนด์ไม่ใช่ประเทศสังคมนิยมเหมือนแต่ก่อน
นาข้าวของเรากลายเป็นข้าวสาเลิไปหมดแล้ว
เพราะคนไทยกินขนมปังแทนข้าว และกินอาหารแบบยุโรปอเมริกัน”

นี่เป็นสิ่งที่ “อนาคต” ในฝัน พ.ศ. 2550 ของ ป.อินทราปาลิตกลับตาลปัตร โดยสิ้นเชิง ป.อินทราปาลิต
ก็คงเหมือนกับเราๆท่านๆนี้แหละ ที่ทั้งใฝ่และฝัน แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง เรามาถึง พ.ศ. 2549-
2550 พร้อมด้วยปรากฏการณ์ที่เราไม่ปรารถนานักอย่าง “สนธิ/สนธิ” หรือการใช้สีสันสัญลักษณ์
ทั้งหลายทั้งแดง และทั้งหลายสีอย่างไม่เคยมีมาก่อน

ป.อินทรปาลิต ให้ “คณะเดินทาง” 8 นายของเรา กลับคืนสู่ “ปัจจุบัน” ของ พ.ศ. 2510 โดย “มี
กางเกงในติดตัวอยู่คนละตัวเท่านั้น” เพราะ “เสื้อกางเกงชุดสากลของเรา และของที่เรานำมา เราเอา
มาไม่ได้หรอกเพื่อน เพราะยังไม่เกิดขึ้น แต่เราได้ไปถึงมันก่อน”

แต่ก่อนการเดินทางย้อนกาลเวลากลับ “คณะเดินทาง” 8 นายของเรา ก็ไปท่อง “บางกอกยามราตรี”
ตาม “วิสัยชาย” ชาวกรุงชั้นสูงและกลางจำนวนไม่น้อยในยุคนั้น และ
“สภาพของบางกอก... สถานที่ที่เกี่ยวที่อยู่ที่ดินมีหลายแห่ง
และอยู่ใต้แม่น้ำเจ้าพระยา ก็คือมีภคตาคารใต้น้ำ ...

พนักงานเสิร์ฟเปลือยกาย

เสิร์ฟแบบเย้ยฟ้าทำดิน ...

แคชเชียร์ก็แก้ผ้าล่อนจ้อน

แม่ครัวก็แก้ผ้าทำกับข้าว ...

คนขายนุหรีก็แก้ผ้า

ร่างกายอวบอืด สะอาดหมดจด และมีกลิ่นสะอาด ...

ส่วนระบำเปลื้องหรือหนังโป๊ ก็แสดงหรือฉายตามไนต์คลับใต้ดิน

คนไทยสมัยนี้ต่างมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่”

ณ โรงแรม “บางกอก ไทยแลนด์” “คณะเดินทาง” ของเราได้รับการบอกเล่าว่า

“โรงงานสร้างหุ่นยนต์อิเล็กทรอนิกส์ ...

ทางเหนือเขานิยมใช้หุ่นยนต์แทนคนครับ

โดยเฉพาะหุ่นสาว ๆ ชายดีมาก

มันทำหน้าที่ของผู้หญิงได้ทุกอย่าง

และมีความซื่อสัตย์รักภักดีไว้วางใจได้ ...

หุ่นผู้หญิงในวัยกลางคน หรือสูงอายุก็มีขายครับ ...”

เสียงหวนกลืนน้ำลายเอือก

“แล้วหุ่นผู้ชายรูปหล่อล่ะครับ”

“อ้อ ก็ต้องทำขายด้วยซีครับ

ชายดีเหมือนกันครับ

สาว ๆ ที่อกหักและเกลียดผู้ชาย

มักจะซื้อหุ่นผู้ชายของผม เอาไปไว้เป็นเพื่อน”

ครับ คงไม่ยากสำหรับ ป.อินทราปาลิต ที่จะจินตนาการถึง “สิทธิเสรีภาพ” ทางเพศของ “บางกอก ไทยแลนด์” แต่ ป.อินทราปาลิต ก็คงนึกไม่ถึงว่า “หุ่นอิเล็กทรอนิกส์” ทั้งหญิงและชายนั้นอาจไม่ใช่ สิ่งจำเป็น และก็จะเทียบเคียงชายจริงหญิงแท้ราคาถูกลง ที่มีให้ “ขายและซื้อ” ได้เคลื่อนกลาด ไม่ว่าจะ เป็นบางกอก เชียงใหม่ พัทยา หรือภูเก็ต ซ้ำราคาก็แสนจะย่อมเยาว์กว่าหุ่นยนต์เป็นไหนๆ ใน พ.ศ. 2550 นี้

(18)

ในคืนสุดท้ายในโลกอนาคต พ.ศ. 2550 “คณะเดินทาง” ต้องเผชิญกับทั้งตำรวจและทหาร ที่เกือบจะ เกิดเหตุร้ายปะทะกันระหว่างคนในเครื่องแบบที่ “ทหารทุกคนพร้อมรบ จะโปรดให้ ... ใช้ปืนประจำรถหุ้มเกราะยิงโรงพัก หรือจะให้ทหารยึด โรงพักนี้”

แต่ “คณะเดินทาง” ของเรา ก็ได้รับคำยืนยันว่า “รบกับคนไทยด้วยกันยังงั้นหรือ ทหารกับตำรวจคือพี่น้องกัน ... คนไทยเราเลิกรบกันมา 50 กว่าปีแล้ว และไม่มีวันที่จะรบกันอีก บ้านเมืองของเราเจริญก้าวหน้าอย่างรีบรุดเช่นนี้ ก็เพราะไทยเราพร้อมรักสามัคคีกัน”

ครับ ในโลกแห่งความฝันของ ป.อินทราปาลิต ท่านนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ก็ฝันถึงสังคมที่ “ไทยเราพร้อมรัก สามัคคี” แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง ณ พ.ศ. 2550 เราๆ ท่านๆ แม้จะเฝ้าฝันถึงสิ่งเดียวกันนี้ เราๆ ท่านๆ ส่วนใหญ่ที่อยู่เบื้องล่าง ก็ต้องทอดถอนใจว่า “จะเป็นไปได้อย่างไร” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเบื้อง บนนั้นเขาและเธอจะ “เกี้ยวเขี้ยว” กันได้หรือไม่ เพียงใด

หรือว่าไปแล้ว เราอาจไม่ต้องการให้ “ไทย” ต้องรักหรือสามัคคี “ไทย” ขอแต่เพียง “ไทย” เคารพ และนับถือกันในฐานะ “เพื่อนมนุษย์” จะไม่ดีกว่าและง่ายกว่าหรือ